

Ujraéled az Erd. Irodalmi Társaság

Megkezdődnek a felolvasások. A társaság tervei

(Saj. tud.) Erdély magyar irodalmi élete, amely az imperium átvétele után kis időre a tájékozatlanság érzetével megtorpanni látszott, hamarosan felismerte azokat a szempontokat, amelyeknek irányítani kell őt jövő működésében. A helyzet felismeréséből következett az is, hogy a magyar irodalom itt újra friss erővel bontakozni kezdett. Folyóiratok indultak meg, melyek mindegyike a magyar kultúra zászlaját lobogtatta. Különböző utakon próbálták ezt elérni, de szándékuk tisztaságát senkisémm vonhatta kétségbe. A kivételes állapotok azonban nem mindenben kedveztek ennek a fellendülésnek. Cenzura, a gyülekezési jog felfüggesztése és egyéb intézkedések meggátolták abban, hogy tevékenységét szabadon kifejthesse. Így irodalmi egyesületeink is, amelyek a multban jelentős eredményeket szereztek a kultúra szolgálatában, működésüket nem folytathatták.

Most, hogy a politikai helyzet ezt lehetővé teszi, mindenik megmozdult és igyekszik életet a multba bekapcsolni. A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond társaság akcióba lépését követte az Erdélyi Irodalmi Társaság megmozdulása. Ennek első lépése, szombaton délután 5 órakor az unitárius kollegium disztermében megtartandó felolvasó ülése lesz. A szombati felolvasáson Márki Sándor mond elnöki megnyitót. Utána dr. Kiss Ernő titkár Rákosi Jenőről tart felolvasást, aki az egyesületnek tiszteletbeli tagja és kinek ötven éves írói jubileumát a társaság most akarja megünnepelni. Szabolcska Mihály és Reményik Sándor költeményekkel szerepelnek. Gyallay Domokos pedig Középkor című novellájával tartja székfoglalóját.

A felolvasó ülést — mint értesülünk — rövidesen választmányi ülés fogja követni. A választmányi ülés lesz hivatva arra, hogy az egyesület három éve nem tartott közgyűlését összehívja. A közgyűlésen kerül sorra a társaság taglétszámának kiegészítése. A társaságnak most hatvan tag helyett csak 48, illetve, Gyallayt beszámítva, 49 tagja van s így 11 tagsági hely üres. A 49 tag közül is csak 13 van Kolozsváron, ami az egyesület működését lényegesen befolyásolja. Bár a társaság nem rendelkezik kellő anyagi alapokkal, mégis munkásságát bizonyítani akarva, közelebbről egy irodalmi Almanachot szándékozik kiadni. Azután — ha a viszonyok megengedik — könyvek kiadásával is akar foglalkozni. A társaság jövedelmei erősen megcsappantak, mert míg a multban az államtól s a várostól segélyt élvezett s a tagsági díjakból is jelentősebb összegek folytak be, most mondhatni semmi jövedelme sincs. Már a multban is foglalkozott könyvkiadási tervekkel, így segélyezte Sebesi Samu, Jékey Aladár és Lovassy Andor kötetének kiadását és elkészítette Kovács Dezső, Deák Albert és Csengeri János egy-egy kötetének megjelentetését, de a horribilis kiadási árak miatt ezt a tervet megvalósítani nem sikerült. Most ezt a tervet mindenképpen meg akarja valósítani. Hogy azonban ezt

megtehesse, megfelelő anyagi alapot kell magának teremtenie. Ezért első sorban akciót szándékozik indítani arra nézve, hogy úgy a magánosok, mint testületek menél nagyobb számban lépjenek be tagokként a társaságba. A személyenkénti 100, testületenkénti 250 lei alapító tagsági és 20 lei évenkénti pártoló tagsági díj csekélysége mellett remélhető, hogy a magyar társadalom nem fog késni a társaság támogatásával. Amennyiben a

könyvkiadások terve megvalósítható lesz, a tagok illetmény gyánant a felolvasó estélyek látogatásán kívül egy-két könyvet is kapnak évenként.

A felolvasó estélyeket ez idő szerint a társulat — régi szokásához híven — belépő díjak nélkül tartja. De fölmerült már az az eszme is, hogy belépődíjakat szedjenek. Ugy hisszük, hogy a magyar kultúra egy-két lei belépődíjat mindig megérdemel.

A magyar ratifikálás

Részletek a magyar törvényjavaslat indokolásából

A Trianonban megkötött békeszerződés ratifikálására vonatkozóan a magyar nemzetgyűlés elé terjesztett törvényjavaslat indokolásából módunkban áll a következő részleteket közölni:

Meghatalmazottaink a Trianonban 1920. június 4-én aláírták a békeszerződést. Ismeretes az a kényszerhelyzet, amelyben a m. kir. kormány a békeszerződés aláírására határozta el magát. A magyar békeküldöttség — amint erről munkálatainak a nemzetgyűlés elé terjesztett kötetei tanubizonyoságot tesznek — megdönthetetlen történelmi, földrajzi, gazdasági, jogi és egyéb tudományos érvekkel mutatott rá a békefeltételek tarthatatlanságára és a békeküldöttség nagyevű elnöke lángoló hazaszeretetének, mélységes tudásának és páratlan szónoki képességének hármass fegyverével igyekezett ellenfeleinket s egyben bíránkat, meggyőzni arról, hogy a békefeltételek méltatlanul súlyos és elviselhetetlen terheket rónak ránk. A szövetséges és társult hatalmak mégis alig változtattak eredeti feltételeiken.

Az a kisérő levél azonban, amelylyel a szövetséges és társult hatalmak a magyar békeküldöttség jegyzékére vonatkozó válaszukat és a végleges békefeltételeket 1920. május 6-án átnyújtották, a békeszerződés magyarozatára és végrehajtására vonatkozó ránk nézve kedvező elveket jelent ki irányadoul és így remélhető, hogy a békeszerződés végrehajtása során egyes rendelkezések nem fognak merev alkalmazást nyerni.

A kisérőlevélben kifejezésre jutó ezek az elvek, amelyek egyébként a magyar királyi kormánynak a békeszerződés aláírására vonatkozó elhatározását, a fennálló kényszer mellett, szintén befolyásolták, a békeszerződés hiteles magyarozatául tekintendők.

Habár a kisérőlevélben kifejezésre juttatott egyes elvek a békeszerződés rendelkezéseinek a szövetséges és társult hatalmak részéről történő magyarozata és végrehajtása tekintetében némi reménységet is nyújtanak, a szomorú valóság az, hogy a békeszerződés keserű megpróbáltatásnak teszi ki nemzetünket; hazánk ezer éves területét szétdarabolja, millió és millió testvérünket megkérdésünk nélkül elszakítja tőlünk, gazdasági egységünket megcsontkítja, iparunkat és kereskedelmünket megbeníti, kulturánk fejlődése elé súlyos akadályokat gördít.

Az adott viszonyok között mégis amellet szólnak, hogy, amidőn a szövetséges és társult főhatalmak a békeszerződés megerősítése iránt felszólítást intéztek hozzá, ennek a felszólításnak a kényszer hatása alatt eleget tegyünk, annál is inkább, mert jelenlegi magunkra hagyott helyzetünkben ez az egyedül lehetséges első lépés a nemzetközi forgalom felvétele, a normális élet helyreállása és hazánk ujjaépítése elé.

Ily körülmények között a m. kir. kormány érett megfontolás után — fájó szívvel bár — a békeszerződés becikkelyezése iránt tesz előterjesztést, de egyuttal felmentve érzi magát annak a lehetetlen feladatnak a teljesítése alól, hogy a ránk kényszerített békeszerződés rendelkezéseit megkísérelje indokolni.

Az indokolás végül kijelenti, hogy a békeszerződés életbelépésének napját a miniszterium rendelettel fogja közzétenni. (N. Fr. Presse.)

A tótok kiábrándultak Csehszágból

Bécs, nov. 9. A magyarországi tót felvidéken uralkodó viszonyokról és a cseh terrortól a prágai cenzura szigorúságával fogva alig szívárogi hírt. A zsolnai, trenszéni és námesztói vérengzések óta, mint most Bielitzből jeleink, a végtelenségig ekeseledett a hangulat a tót nép között a cseh államhatalom ellen és Hlinka pártja nyíltan hirdeti, hogy a tót nép többé semmit sem akar tudni a cseh államközösségről. Ez a párt kezdetben igyekezett megbékélni az új renddel és nem követelt egyebet, mint autonómiát a pittsburgi egyezmény értelmében, de a cseh államhatalom kijátszotta a tótokat, majd elkövetkeztek a véres üdözések s azóta a tótok esküdt ellenségek lettek a cseh köztársaságnak. A Vág vőgyének népe a námesztói vérengzés óta keshegyig menő harcra kész a csehek ellen. A prágai kormány megrémült és vizsgálóbizottságot küldött ki az árvai zsupánság területére, de egy francia ezredes vezetésével antant bizottság is van Nemesztón, amely az első husz tanu kihallgatása után megállapította, hogy a cseh hatóságok és a cseh katonaság büne volt a vérontás. A tót néppárt külön vizsgálóbizottságot küldött ki és ez előtt száznál több tanu úgy vallott, hogy a csehek Hlinkát akarták elteenni láb alól.

Megbízható

idősebb nőt keresek másfél éves gyermekem mellé Besztercére. Cim a kiadóban.

Francia helyem, angol ruha és kabát kéme divat szenzációh, állandóan nagy tömegekben érkeznek

„MISSIR”

Kolozsvár legnagyobb női divatáruházába. (v. Unió-u. 11.)

Főtér 11 szám alatti

Nőikalap szalónomat áthelyeztem

Mátyás király szülőháza mellé. Óvár.

ÜGYVÉDI

HATÁRIDŐNAPLÓ

(1916. évbéli, de 1921-re pompásan használható)

nagyalaku, — teljes vászonkötésben, — kitűnő fehér famentes papíron kapható
Lepage papíráruházában

Harisnya, keztű és kötött kabátok legnagyobb választékban legolcsóbban beszerezhetők

Blatt

kötött, szövött áruházában
Platz Udvari (volt Mátyás kir.-tér) 18.

„Hermes hirdetés” 2852.

Bürger Albert

gyári vegyészeti osztálya
Targul Mures
mint Nagyrománia egyetlen ilyen üzeme, gyárt

mindennemű
likőr esszenciát
elsőrendű minőségben. Lényegesen olcsóbb az importált árunál.

SIMPLON VEYÉ SZETI GYÁRRAI NAGYVÁRAD.

GYÁRTELEPEK:
Vámház-utca 13. szám.
Téglagyár-utca 2. szám.
KÖZPONTI IRODA:
Vámház-utca 13. szám.

Békebeli minőségben ajánlunk sajár gyártmány sargakátráymentes kocskénőcsőt tavolta-gépszár carbolineumot, padlóolajat keményítőt, aranycsrizt borszirt kékitőpapi kénlapot és földfestékek

Sürgőnycim:
SIMPLON
Telefon: 498